

БАЙТАЛЮК ДАРІЯ РУСЛАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри цивільного права*

ПОРЯДОК ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА ОБ'ЄКТ ДОВІРЧОЇ ВЛАСНОСТІ

Порядок звернення стягнення на об'єкт довірчої власності відбувається шляхом його продажу будь-якому покупцю на його вибір, якщо інше не передбачено договором. Для початку довірчий власник письмово повідомляє боржника, користувача та довірчого засновника не пізніше ніж за 30 днів до укладення договору купівлі-продажу про намір продати майно та мінімальну ціну продажу. Так ЦК України визначає, що у випадку порушення боржником своїх зобов'язань, довірчий власник має право звернути стягнення на об'єкт довірчої власності, якщо прострочення виконання боржником основного зобов'язання триває більше 30 календарних днів. Як бачимо, вказана норма не передбачає диспозитивності, тобто, сторони фактично не мають права встановлювати інший строк під час погодження умов договору. Крім того, варто враховувати, що зазначене положення є істотною умовою договору, яка визначене законом.

Отже, альтернативних варіантів незастосування визначеного законом строку при зверненні стягненні на довірчу власність немає.

У той же час, законодавство надає сторонам можливість погодити у договорі також інші підстави, з настанням яких у довірчого власника виникне право звернути стягнення на об'єкт довірчої власності. У разі невиконання зазначеної вимоги довірчий власник зобов'язаний відшкодувати таким особам завдані збитки. Які саме збитки можуть бути завдані невиконанням цього обов'язку, як визначати їх розмір і порядок відшкодування, також поки що незрозуміло.

Також у статті 597-8 ЦК України створює підґрунтя для зловживань кредитором своїми правами і обмежує права боржника, оскільки останньому буде важко (а може взагалі нереально) довести наявність в нього саме збитків (а не шкоди), завданих таким неповідомленням. Крім того, навіть якщо його вимоги щодо відшкодування збитків будуть задоволені, чи свідчить це, що таким чином вичерпується його інтерес, адже він все ж таки зацікавлений у поверненні його колишнього майна. Боржник у випадку неповідомлення кредитором (довірчим власником) про свій намір укласти договір купівлі-продажу має можливість захистити свої права та інтереси лише шляхом пред'явлення вимоги про відшкодування збитків.

Строк для реалізації боржником права переважної купівлі об'єкта довірчої власності є занадто обмеженим. Таким чином, як можна побачити, боржник знаходиться не в рівних умовах з іншими потенційними покупцями, так як потенційні покупці можуть оплатити майно або під час оформлення договору купівлі-продажу, або, навіть,

погодити відстрочку платежу. Боржник же, в свою чергу, зобов'язаний внести кошти ще до моменту укладення договору та погодження усіх його істотних умов, маючи для цього досить стислі строки

Також необхідно звернути увагу, що використання такого інституту як депозит нотаріуса також ускладнює процедуру реалізації переважного права боржника, адже на сьогоднішній день таку послугу надає достатньо невелика кількість нотаріусів, та й послуга вимагає від боржника додаткових витрат.

За диспозитивним правилом ст. 532 ЦК України, місцем виконання грошового зобов'язання, якщо кредитором є юридична особа, є її місце-знаходження на момент виникнення зобов'язання.

Отже, прибуття боржника у місце виконання зобов'язання, надання необхідних документів нотаріусу, перерахування грошових коштів та їх наступне зарахування на відповідний рахунок може тривати більше, ніж п'ять днів.

За рахунок об'єкта довірчої власності довірчий власник має право задовольнити у повному обсязі свою вимогу, розмір якої визначається на момент фактичного задоволення, включаючи сплату процентів, неустойки, відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання, та необхідних витрат на утримання об'єкта довірчої власності. Так само незрозуміло, як буде визначатися вартість об'єкта довірчої власності, який підлягає відчуженню в рахунок погашення основного зобов'язання.

Згідно з 597-8 статті ЦК України ціна продажу об'єкта довірчої власності встановлюється довірчим власником одноособово та не може бути меншою за мінімальну ціну, повідомлену боржникові (користувачеві, довірчому засновникові). Щодо цього встановлення ціни продажу об'єкта довірчої власності суперечить нормам Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» про обов'язкове проведення оцінки майна. Також реалізація коментованої статті може призводити до порушення прав боржника у частині невідповідності ціни продажу дійсній вартості активу, оскільки кредитор зацікавлений швидше продати актив за ціною, яка дорівнює боргу, тому що всі грошові кошти, що перевищують вказану суму, йому доведеться повернути боржникові.

Так, як ціна продажу об'єкта довірчої власності буде встановлюватися довірчим власником одноосібно, то вона не може бути меншою за мінімальну ціну, повідомлену боржникові (користувачеві, довірчому засновникові), але жодної прив'язки до ринкових цін указане положення не містить, що фактично дає можливість кредитору продати об'єкт довірчої власності за будь-якою ціною на свій розсуд, навіть якщо сума боргу є значно меншою, ніж ринкова вартість об'єкта забезпечення. Сума перевищення ціни продажу об'єкта довірчої власності над розміром заборгованості боржника перед довірчим власником сплачується довірчим власником довірчому засновнику, якщо інше не передбачено договором про встановлення права довірчої власності.

Основну заборгованість, розмір якої визначають на момент фактичного задоволення, проценти, неустойку, відшкодування збитків,

завданих порушенням зобов'язання, і необхідних витрат на утримання об'єкта довірчої власності, якщо договором не передбачено інше.

Ключові слова: право довірчої власності, об'єкт довірчої власності, порядок звернення стягнення.

Ключевые слова: право доверительной собственности, объект доверительной собственности, порядок обращения взыскания.

Key words: the right of trust property, the object of trust property, the procedure for recovery.

КИЛИМНИК ЮЛІЯ АНАТОЛІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри цивільного права*

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ УЧАСНИКІВ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним з пріоритетних напрямків розвитку державності в Україні на сучасному етапі є створення необхідних стимулів для зміцнення інститутів громадянського суспільства. Масштабність соціальних проблем, що стоять перед суспільством, спонукає державу до стимулювання діяльності невідомості підприємницьких організацій як інституту громадянського суспільства. У зв'язку з цим особливе місце в системі невідомості підприємницьких організацій відводиться саме волонтерським організаціям, які беруть на себе значну частку навантаження у розв'язанні цих проблем. Це стосується, в першу чергу, підтримки малозабезпечених і нужденних верств населення: інвалідів, безробітних, жертв репресій, осіб, які постраждали внаслідок стихійного лиха, військових конфліктів і т.д. На відміну від державних структур з їх бюрократичними витратами й недостатністю фінансування, волонтерські організації здатні швидко реагувати на запити таких верств населення та оперативно надавати допомогу там, де вона дійсно необхідна, тим, хто її гостро потребує. Волонтерство є елементом системи громадянських відносин та має багатогранний характер.

Аналіз здійснення волонтерської діяльності і положень чинного законодавства дозволяє виділити наступних учасників волонтерської діяльності: волонтер, волонтерська організація та отримувачі волонтерської допомоги. Розглянемо більш докладно статус кожного із зазначених суб'єктів.

Волонтерами — відповідно до положень закону «Про волонтерську діяльність», можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які є дієздатними. Особи віком від 14 до 18 років здійснюють волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника [1].